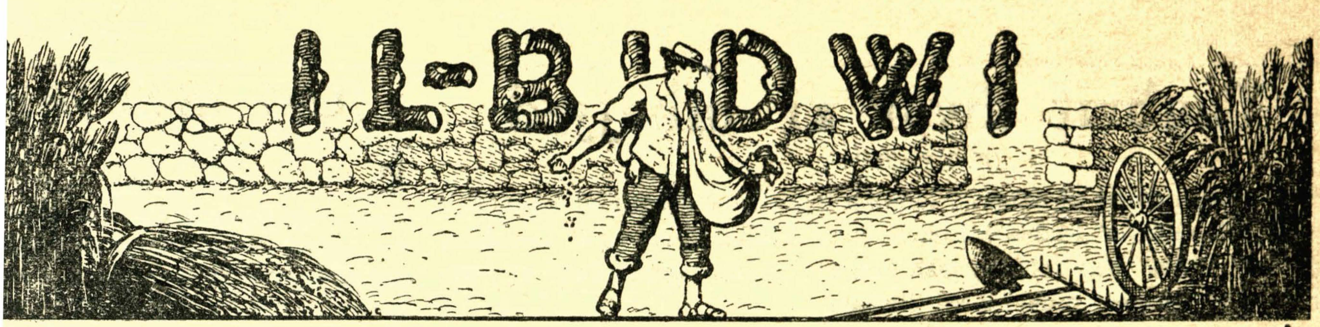

OLJU MAHRUĠ DARBA FIX-XAHAR MID-DIPARTIMENT TAL-BIEDJA
EDITUR: J. ORLANDO-SMITH

I. 166 ĠUNJU, 1953. Nru. 166

ALLA JĦARES LIR-REGINA

FIL-JUM ta' l-Inkoronazzjoni tar-Reġina Eliżabetta t-Tieni nitolbu aħna wkoll mal-bqija tas-sudditi ta' l-Imperu, nitolbu lisSultan tas-slaten biex jagħti l-għajnuna Tiegħu lil din l-mara sabiħa u żagħżugħa li aħna nittamaw li tibqa' taħkem fuqna għal żmien twil u hieni.

Hadd fost il-ġnus ta' l-Imperu ·lu ma kellu x-xorti li jitħallat u dehes mar-Reġina tiegħu daqs dan ›oplu ċkejken. Ma baqax imkej- ı fil-Gżejjer tagħna f'jum jew ieħor, ma ıgħux fihom lil dik Prinċipessa fuq ruħ- , umli, li b'ħarsa lwa u bi tbissima q fommha rajniha ellem lil dawk kollha jgħaddu minn ħdej- u b'imġibitha tisraq qlub ta' kull min eilem magħha.

Hija kienet tidher li ısab fl-aqwa hena agħha meta kienet f' ına. Malta għaliha enet it-tieni darha u ıajja li għaddiet fost- ı, flimkien ma' żew- ıa d-Duka ta' Edin- ırgh, ma setgħetx ma ›nitx għaliha ta' l- għla hena u serħ.

Waqt l-għadd kbir ' żjajjar u tħabrik so- ali kif ukoll uffiċjali wettqet kemm damet Malta, niftakru fiż- ara li għamlet lill- asam tal-Gvern, l- ħammieri, il-Marsa, ·jn uriet interess mill- kbar għal kull ma ġiet ıurija. It-taqsimiet li hom jitrabbew il- hejjem, fniek u tiġieġ egħluha tiftakar fl- ;tivitajiet li kien iwet- taq missierha fl-Ingilterra fl-oqsma li huwa kellu. Il-baqar Ayreshire u British Friesian kienu dawk l-anni- mali li l-aktar għoġbuha, l-għaliex minbarra l-ġmiel tagħhom fakkruha meta fi ċkunitha kienet tiġġerra fos- thom fil-ħin tar-rikreazzjoni.

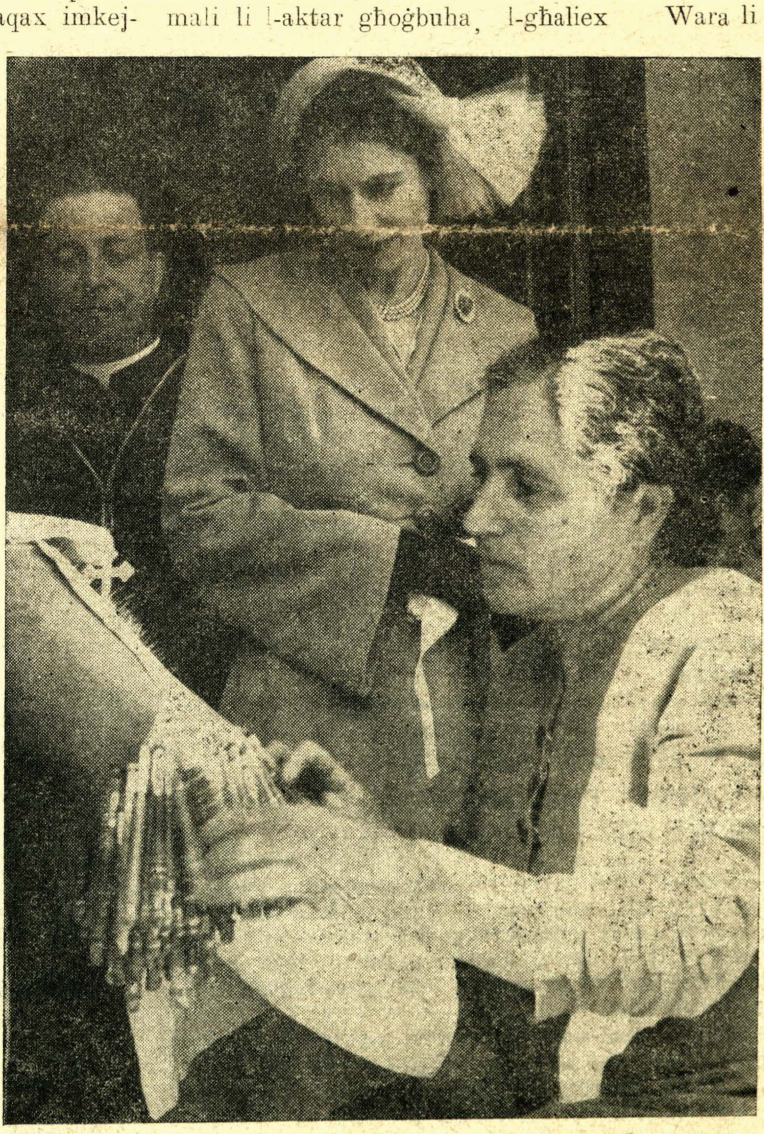

(Foto: A. Arrigo Azzopardi).

Ir-Reġina qed tammira mara Għawdxija taħdem il-bizzilla.

Wara li kienet temmet iż-żjara fl-Għammieri u ffirmat il-"Visitors' Book", il-Prinċipessa stqarret li ħasset ruħha hienja u ferħana b'kulma kienet rat u qalet ukoll li tibqa' tiftakar għal żmien twil bil-ġmiel ta' ħdura li rat quddiemha u bir-rieħa ħelwa li kienu qed jarmu l-għelieqi mħawla bix-xtieli tal-ħwawar ftit 'il bogħod mill-meddiet ta' raba' li kien miżrugħ bil-fjuri għall-produzzjoni taż-żerriegħa.

Il-lum dik il-Prinċipessa saret is-Sultana ta' miljuni mxerrdin f'kull naħa tad-dinja u nittamaw li jkollna x-xorti li nerġgħu narawha fostna għaddejja fit-toroq tagħna li jfakkruha fl-aħjar waqtiet ta' ferħ u mħabba li tħoss f'qalbha għarusa hienja u friska.

Malta kienet it-tieni dar tagħha għal ħafna żmien u ma jistax ikun li din l-art ma tibqax tfakkarha fil-ħlewwa tal-ħajja għal bosta u bosta snin.

Tagħrif dwar xi mbejjed

(*K. Vella Haber*)

WARA li fittixt xi rqaqat u tajtkom tagħrif dwar l-oriġini tat-tazzi u l-fliexken ta' l-inbid kif ukoll dwar l-inbid fil-mard u fis-saħħa, deherli li jista' jkun ta' siwi jekk nissokta nagħti tagħrif dwar xi kwalitajiet ta' nbejjed, mnejn u kif jitnisslu.

IX-"SHERRY"

Ix-"Sherry" huwa kwalità ta' nbid li jingħasar minn għeneb li jiġi ikkultivat fin-naħa t'isfel ta' Spanja, fix-xaqlibiet ta' madwar Jerez. Qabel xejn fl-għasir ta' dan l-inbid jinħadem biss dak il-għeneb li jkun tassew misjur u għalhekk l-istess għalqa jduruha kemm-il darba sakemm l-għeneb kollu jkun sar u jinqata'. Dan ix-"Sherry" jiġi msaħħaħ bl-ispirtu ta' l-inbid u ma' tul l-ewwel sentejn ivarja mhux ftit u sikwit jiġri li għeneb miġbur mill-istess għalqa u magħsur u maħdum taħt l-istess kondizzjonijiet jipproduċi tipi differenti ta' "Sherry".

It-tip Fino, Amontillado u Manzinilla huma l-aktar adattati bħala aperitiv. Il-Vino de Pasto jintuża l-aktar bħala nbid għall-mejda fil-waqt li t-tipi fini bħalma huma l-Oloroso, Amoroso u oħrajn jintużaw bħala nbid tad-deżerta. It-tip Solera jsir billi jiżdied inbid magħsur frisk ma' l-inbid magħsur fis-snin ta' qabel.

IL-"PORT"

Il-"Port" jiġi kollu mill-Portugall u ebda nbid ieħor ma jista' jissejjaħ "Port". Dan l-inbid jingħasar minn għeneb li jiġi ikkultivat fil-Portugall ta' Fuq fin-naħat tad-Douro. Fost il-kwalità li ssir fil-btieti hemm it-tipi "Tawny" u "Ruby" fil-waqt li fost il-kwalitajiet ta' Port li jsiru fil-fliexken hemm it-tipi msejħin "Crusting Ports" u r-Re ta' l-Inbejjed. Dawn it-tipi kollha ta' Port isiru minn għeneb magħsur frisk b'żieda ċkejkna ta' Brandy Portugiża sabiex l-inbid iżomm il-benna naturali tiegħu. It-tipi "Tawny" u "Ruby" jitnisslu minn taħlit ta' Port ta' għadd ta' snin differenti. Ir-Re ta' l-Inbejjed isir biss f'dawk is-snin meta l-għeneb tad-Douro jkun irnexxa l-aktar u jittieħed biss mill-aqwa kwalitajiet ta' nbid li jkun ġew magħsura. Huwa jinżamm għal sentejn fil-btieti u wara li jiġi ibbottiljat jitħalla għadd ta' snin oħra fil-fliexken qabel ma jintuża.

IL-"BURGANDY"

Dan l-inbid jiġi minn Franza u l-għelieqi tad-dwieli li jipproduċu l-għeneb għalih jinfirxu min-naħa ta' fuq san-naħa t'isfel ta' Franza.

Billi f'dawk in-naħat id-dwieli jsibu l-kwalità ta' art li jeħtieġu, huma jikbru sewwa u jipproduċu għeneb ta' l-aqwa kwalità li l-inbid li jingħasar minnhom huwa magħruf mad-dinja kollha għall-benna tiegħu. Dawn l-inbejjed huma magħrufin ħafna wkoll għaliex isostnu l-ġisem u jsaħħu d-demm.

IL-"CLARET"

Il-kwalità ta' nbid "Claret" billi jħaddan aċidità inqas minn inbejjed oħra jiġi diġerit malajr u jingħasru tant tipi tiegħu illi għandek dejjem issib tip ta' "Claret" li jkun addattat għal kull okkażjoni.

Dan l-inbid ġeneralment iġib l-isem tad-distrett li fih jingħasar fil-waqt li t-tipi l-aktar fini jġibu l-isem ta' l-istess meddiet tal-għelieqi tad-dwieli li jitnissel minnhom.

IX-"CHAMPAGNE"

Ix-Xampanja hija dik il-kwalità ta' nbid li l-aktar hija mixtieqa fil-festini, u okkażjonijiet oħra kbar. It-taħlit tiegħu li jsir minn inbejjed ta' snin differenti li jiġu magħsura f'dak id-distrett ta' Franza baqa' aktarx sigriet.

SIĠAR U PJANTI GĦALL-BEJGĦ

Siġar tal-Larinġ, Mandulina, Ortensji, Gardenji, Aucuba, Kentia, Palm, Begonia Rex, Roses u pjanti oħra ornamentali ta' kwalità prima jinsabu għall-bejgħ minn:

MUSCAT ROSE NURSERY
Nru. 24, Idmejda Str., Hal Balzan.

JUM IS-SIĠAR

FIS-7 ta' Mejju, saret Arbor Day f'Ħaż-Żebbuġ. Din il-festa tas-siġar ġiet organizzata mid-Dipartiment ta' l-Edukazzjoni flimkien mad-Dipartiment tal-Biedja. Għad-Dipartiment ta' l-Edukazzjoni deħru l-Onor. Ministru ta' l-Edukazzjoni flimkien mas-Sur J.P. Vassallo, Direttur tad-Dipartiment tat-Tagħlim u s-Sur Lawrence Boffa, Health Education Officer. Għad-Dipartiment tal-Biedja ħadu sehem l-Onor. Ministru tal-Posta u Biedja, Dr. A. Azzopardi, Aġent Direttur tal-Biedja, kif ukoll is-Sur Ġorġ Cousin, Suprintendent tal-Ġonna Pubbliċi flimkien ma' membri ta' li staff tiegħu.

Din il-festa tas-siġar saret fit-Triq il-Ġdida ta' Ħaż-Żebuġ fejn tħawlu għadd sabiħ ta' siġar u l-pubbliku ikkoopera ħafna billi żejjen it-triq bil-qsari li ħadu magħhom it-tfal. It-triq kienet imżejna wkoll bil-bandieri.

Din iċ-ċerimonja sabiħa ta' Taħwil ta' siġar bdiet bl-Innu Malti mal-wasla ta' l-Onorevoi l-Prim Ministru. Wara dan, tifel ta' l-iskola ta' Ħaż-Żebbuġ f'isem l-iskola kollha qara fuq il-microphone WEGĦDA li huma jħobbu s-siġar u jħarsuhom mill-ħsara. Dik il-wegħda rripetewha mat-tfajjel it-tfal kollha ta' l-iskola li kienu preżenti għaċ-ċerimonja. Il-wegħda ġiet iffirmata minn għadd ta' tfal u l-Onor. Prim Ministru, il-Ministru tal-Biedja, il-Ministru ta' l-Edukazzjoni, kif ukoll id-Direttur tal-Biedja u d-Direttur ta' l-Edukazzjoni niżżlu isimhom fil-Wegħda msemmija bħala xhieda.

Wara li nqrat din il-wegħda, beda t-taħwil tas-siġar. Kull siġra ġiet imħawla minn tlitt itfal ta' l-iskola megħjunin mill-ġardinara tad-Dipartiment tal-Biedja.

Meta s-siġar kollha ġew imħawlin, il-Wisq Reverendu Arċipriet ta' Ħaż-Żebbuġ bierek is-siġar, u wara t-tfal saqqew lis-siġar għall-ewwel darba.

Fl-aħħarnett saru diskorsi lit-tfal. It-tfal li ħawlu s-siġar kienu taħt il-ħarsien tal-Headteacher ta' l-Iskola ta' ĦażŻebbuġ, li huwa l-President tal-Fergħa tal-"Arbor League" li hemm f'Ħaż-Żebbuġ.

La qegħdin nitkellmu fuq is-siġar u fuq il-wegħdi, nagħmlu appell lit-tfal kollha sabiex jibżgħu għas-siġar u ma jeqirduhomx, u speċjalment lit-tfal ta' Ħaż-Żebbuġ li għamlu l-wegħda, inħeġġuhom sabiex ikunu fidili lejn il-wegħda li għamlu u b'hekk jagħtu eżempju sabiħ lil ħadd-ieħor biex jagħmel bħalhom.

BAJD TAT-TFAQQIS

Il-bejgħ tal-bajd tat-tfaqqis mill-Qasam tal-Gvern, l-Għammieri, il-Marsa, ġie sospiż mill-1 ta' Ġunju, għal matul ix-xhur tas-sajf. Malli l-istaġun tat-tfaqqis jerġa' jibda tinħareġ tagħrifa fil-ġurnali għal kull min huwa interessat li jixtri bajd tat-tfaqqis tat-tiġieġ, papri u dundjani.

IL-ĦALIB

L-AQWA IKEL TAN-NATURA

— **L-GĦALIEX** żewġ pinet ħalib pasturizzat **KULJUM** huma essenzjali għas-saħħa?

— **GĦALIEX** fil-ħalib pasturizzat issib: **ĊIR** u **FOSFRU** għall-bini u s-saħħa tas-**SNIEN** u l-**GĦADAM**. **PROTEJINI** għall-qawwa tal-muskoli. **MINERALI** u **VITAMINI** sabiex tibbilanċja d-dieta u biex tagħmel tajjeb għan-nuqqasijiet li jkun hemm fl-ikel l-ieħor. Krema tal-**BUTIR** li tkabbar il-ġisem u ttih il-ħeġġa meħtieġa. **ZOKKOR** għall-enerġija u s-sħana tal-ġisem biex jiflaħ għax-xogħol u l-ħidma. **ĦADID** biex jistagħna d-demm.

DAN KOLLU b'mhux iżjed minn disa' soldi kull **PINTA ĦALIB**

DAWN l-ingredjenti kollha ma ssibhomx ħlief f'ikel li jqum **TLIET DARBIET** daqs il-ħalib. **MELA GĦALIEX MA TIXROBX IŻJED ĦALIB PASTURIZZAT U TIKSEB IL-VITAMINI U L-MINERALI LI TEĦTIEĠ AKTAR BIL-ĦEFFA U ORĦOS UKOLL.**

Il-Biedja f'Lulju

MAX-XAHAR ta' Lulju jibda jkollna l-wens tal-werżieq iżar-ar il-ħin kollu minn tlugħ ix-xemx a l-aħħar dija. Iż-żarżir tal-werżieq uwa għelm li beda s-sajran tal-frott qiq.

FIL-GĦALQA, il-bidwi jibda jiżra' s-lla. Wieħed għandu jiftakar li ż-żerrie-ħa tas-silla ddum tajba għat-tnebbit ill-inqas għaxar snin u jaqbel li qatt ma inżera' żerriegħa tas-silla li ma jkollhiex ħall-inqas sentejn. Dan minħabba li l-oxra jew ħliefa taż-żerriegħa tas-silla ija iebsa ħafna u għalhekk jaqbel li din -qoxra tkun bdiet titherra xi ftit sabiex inbet fis-sena li fiha tinżara'. Xi bdie-a jxarrbu ż-żerriegħa tas-silla għal xi umejn ħalli jkunu żguri li tinbet bħaż-erriegħa l-qadima. Is-silla tinżera' f'wiċċ l-ħamrija li tiġi ,biex ingħid hekk, im-arbxa ftit sabiex iż-żerriegħa ma tin-iliħx.

IL-PATATA tax-xitwa fis-saqwi tibda inżera' wkoll għal nofs Lulju. Dan il-pro-ott għandu jinżera' f'art maħduma fil-miemel. Ikun tajjeb li l-art tiġi mdem-ıla xi ftit għalkemm iż-żerriegħa tkun iet miżrugħa flok il-wiċċ tal-patata tas-ajf.

IL-ĦXEJJEX tal-ħarifa u l-ħxejjex ikrin tax-xitwa jibdew jinżergħu f'Lulju jiġu mxettlin għal Awissu. Fost dawn l-ħxejjex hemm il-ħass, l-ispinaċi, il-kar-otti, in-nevew, il-bużbies u l-kurrat.

IL-GDUR bikrija kif ukoll il-pastard u -kaboċċi fis-saqwi għall-prodott li jilħaq 'Settembru, għandhom jiġu mħawlin ma' ul ix-xahar ta' Lulju.

IT-TADAM għall-prodott tal-ħarifa u -qara' bagħli għall-prodott ta' Settem-ru sa Novembru għandu jibda jiġi ikkul-ivat ma' tul dan ix-xahar.

IL-FROTT għandu jiġi mħares mid-lubbiena billi jiddendlu n-nases apposta. Kull frotta li tkun tidher mimsusa għan-ha tinqata'; hekk ukoll il-frott kollu li jaqa' u l-weraq musfar li jaqa' taħt is-siġar għandu jinġabar bla dewmien għaliex dan inissel il-mard. Ingħiduha kif inhi, il-metodu li l-aktar huwa żgur kontra d-dubbiena huwa li l-frott jiġi mlibbes il-boroż tal-karti. Din il-biċċa xogħol, għalkemm teħtieġ daqsxejn tal-ħidma u għall-bidu wieħed jaraha biċċa ksir ir-ras, wieħed jintebaħ ukoll li tfendi tassew. In-nases tad-dubbiena jistgħu jiġu mdendlin bir-rata ta' nassa waħda għal kull żewġ siġriet.

IL-WERAQ tal-laring li tarah jinbaram jurik li s-siġar ikunu jeħtieġu tisqija. Jekk dawn is-siġar ma jissaqqewx, jiġri li l-frott li jkollhom jimbeżaq, minħabba n-nixfa.

DAKKAR minnufih is-siġar tat-tin għaliex inkella jista' jiġri li lanqas inti stess ma jirnexxilek idduq dan il-frott bnin. Is-siġar tal-lanġas u tat-tuffieħ jaqbel li wieħed jiżbgħolhom iz-zkuk bil-qatran jew xi preparat ieħor sabiex is-susa taz-zokk ma tkunx tista' twettaq il-qerda tagħha.

FIL-GNIEN tal-fjuri dawk il-pjanti li jkunu fil-qsari għandhom jiġu msoqqija sikwit fil-għodu kmieni qabel ma jisħnu bix-xemx jew tard fil-għaxija meta l-ħamrija tal-qsari tkun birdet sewwa. Il-palm u kull pjanta perenni dejjem ħadra għandhom jiġu mqiegħdin għad-dell. Jekk il-pjanti jiġu msoqqija f'xemx qawwija, l-għeruq tagħhom jitbasktu u l-pjanti jmutu.

L-Esportazzjoni tal-Basal

SABIEX inkabbru minn barra t-talba għall-basal ta' Malta, jeħtieġ li naħdmu flimkien biex nibagħtu l-aħjar li għandna. Is-snasar, l-esportaturi u l-bdiewa għandhom jagħmlu l-ħila tagħhom kollha biex jaraw li l-prodott tal-basal jimtela kif inhuwa xieraq u bis-sengħa.

Irridu niftakru dejjem li l-basal li għandna ma hux mill-aħjar, il-għaliex laħaq ibbastardja ruħu żżejjed, fil-waqt li jrid jikkompeti ma' l-aħjar prodott li jiġi msiefer mill-Eġittu u minn Spanja. Sakemm il-ħidma tad-Dipartiment tkompli tirnexxi fit-tnissil ta' razza ta' basal ġdida, ikun jaqblilna li nagħmlu sagrifiċċju, u wkoll jekk inbatu xi ftit, ma nimlewx dak li ma għandux jimtela.

Il-bdiewa għandhom iqaċċtu l-basal sewwa. Ma jitfgħuhx fid-dugħ qabel ma jħalluh 24 siegħa jinxef. Basal bil-bont ma għandhomx jimlewh u lanqas igergru l-għaliex jaraw li s-sensar ma jridx jimlih. Hawn taħt sejrin inxandru fuq fuq it-twissijiet li nagħmlu minn sena għall-oħra dwar l-esportazzjoni tal-basal, li jekk noqogħdu attenti nkabbruha daqs dik tal-patata. It-twissijiet tagħna huma dawn:

1. Li jippakkjaw id-daqsijiet differenti għalihom;
2. Il-basal ta' daqs kbir għandu jkollu żagarella ħamra fuq l-ixkora. Il-basal iż-żgħir, ikollu żagarella blù; fuq id-dugħ tal-basal mezzan ma jkun hemm ebda żagarella;
3. L-ixkejjer ikunu kollha ta' daqs wieħed, ta' 64 ratal. Jekk ikunu xkejjer ta' 32 ratal tant l-aħjar. Il-materjal ta' l-ixkora ma għandux ikun oħxon biex il-basal jasal f'waqtu.
4. Il-basal tal-pikles ma jistax jiġi esportat jekk mhux bil-permess tad-Direttur tal-Biedja.
5. Il-varjetajiet tal-basal ma għandhomx jiġu mħalltin fl-istess dugħ. Dan ifisser li l-basal abjad jimtela' għalih kif ukoll l-isfar u t-tawwali.
6. Il-qfief għandhom ikunu marbutin sewwa biex il-basal ma joħroġx minnhom. L-ixkejjer meħjuta kif imiss.
7. Fl-aħħarnett nerġgħu nwissu illi l-basal bil-bont ma għandu jiġi mimli taħt l-ebda raġuni. Id-dugħ li jasal fuq il-moll b'basal bil-bont jitreġġa' lura.

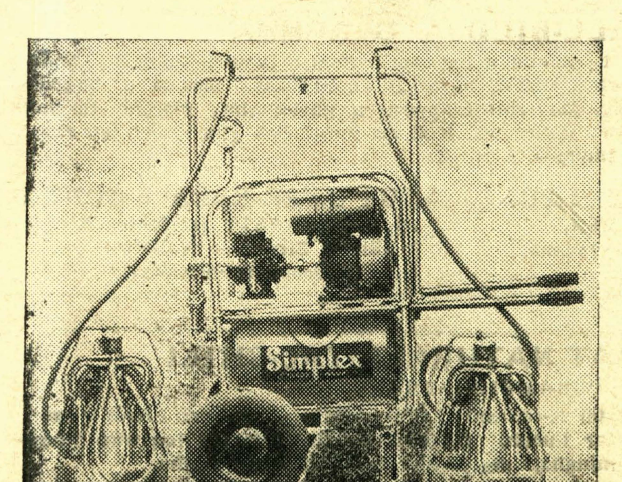

Il-famuża makna tal-ħlib "SIMPLEX"

Użata mill-Gvern fl-Għammieri, Marsa. Tiffrankalek il-ħin u x-xogħol, tħarislek il-bhejjem mit-tniġġis, iżżommlok l-akbar indafa fil-ħlib, sempliċi biex tħaddimha u tinġarr bil-ħeffa minn post għal ieħor. — Tajba għal baqar u mogħoż. — Taħli inqas minn pinta petrol kull siegħa

Aġent: **V.R. RIZZO, 20, Carmel Street, San Ġiljan.**

Tel. Sliema 634.

TWISSIJA LILL-BDIEWA U 'L ĠENNIENA

Dawk kollha li għandhom miżrugħa l-piżelli, bħajra, qargħa, dwieli u tadam, kif ukoll min għandu ward u sweetpeas fil-ġonna, ħawħ ,lanġas u frott ieħor jinsabu fil-periklu li jitilfu kulma għandhom miżrugħ jekk ma jgħabbrux immedjatament bil-kubrit minħabba t-temp umdu li kellna u aktar u aktar minħabba r-raxxa xita li għamlet fl-imwaħħar.

Dawn il-prodotti kollha tas-sajf li semmejna ġà qed jidher fuqhom xi mess u jrid ikun tassew traskurat il-bidwi li jisma' dawn it-twissijiet tagħna u ma jgħabbarx bil-kubrit mingħajr ebda telf ta' żmien.

Inwissu wkoll lill-bdiewa, ma niftakrux għal kemm-il darba, biex ixattbu l-prodott tal-basal ħali ma jkomplix iħaxxen il-frotta aktar milli ġà kibret u barra minn hekk għal dak il-basal li huwa mwaħħar jaqbel ukoll li wieħed jittrattahom bil-kubrit imħallat bil-kupru.

Tagħrif u Tagħlim

IL-WERŻIEQ. — Jingħad li l-werżieq isajjar it-tin, iżda t-tin issajru x-xemx. Hemm tajjeb li l-werżieq ma jagħmilx ħsara lis-siġar u għalhekk nistgħu nħalluh iżarżar kemm irid sakemm ma jistordiniex. Il-werżieq ibid fuq iz-zkuk tas-siġar jew fuq xi injam ieħor bajd irqiq daqs ponta ta' labra. Meta dan il-bajd jofqos, jaqa' mnejn ikun għall-art u jfittex il-kenn tal-għeruq tas-siġar. Dan id-dud jikber biżżejjed fi tliet snin meta jixxabbat mas-siġar fejn jagħmel il-muta u jinbidel f'werżieq jittajjar u jżarżar bla waqfien.

ID-DEMEL. — Minn hawn u ftit tażżmien ieħor il-bdiewa jibdew jaħsbu biex jaħdmu r-raba' u jħejjuh għall-kultivazzjoni ta' l-uċuħ. Sikwit naraw għalhekk bruġ jew imnieżel żgħar ta' demel imxerrdin 'l hawn u 'l hinn ma' l-għelieqi. Din hija ħaġa tassew bla sens, għaliex id-demel li jkun espost għax-xemx qawwija jitlef tista' tgħid il-valur kollu tiegħu l-għaliex is-sustanzi li jkollu jinxtorbu mix-xemx.

L-ARJA. — Kull ġennien għandu jiftakar li l-pjanti jsoffu wkoll l-arja mill-għeruq u x-xniexel tagħhom li jkunu mirduma taħt il-ħamrija. Meta l-ħamrija tal-wiċċ tkun imballata l-pjanti ma jkunux jistgħu jsoffu l-arja li jiħtieġu għaliex din ma tkunx tista' tidħol fil-ħamrija. Il-wiċċ tal-ħamrija għaldaqshekk għandu dejjem jinżamm minqux u ħieles minn kull ħaxix ħażin għax dan jerda' mill-ħamrija s-sustanza meħtieġa għall-pjanti li jiġu ikkultivati. Dan jgħodd ukoll għas-siġar il-kbar.

L-ILMA. — L-ilma huwa l-ħajja ta' kull maħluq; jiħtieġuh l-annimali, il-pjanti u fuq kollox il-bniedem. Matul ix-xhur tas-sajf pajjiżna dejjem ibati n-nuqqas ta' ilma. Huwa għalhekk dmir ta' kulħadd li jnaqqas l-użu ta' l-ilma u joqgħod attent li ma jaħlix l-anqas qatra waħda biss. Nibżgħu għall-ilma sabiex neħilsu mit-tbatijiet tan-nuqqas serju ta' dan il-likwidu prezzjuż.

ID-DALJA. — Isem id-dalja ġej minn isem il-botaniku Daniż, Indri Dahl, fil-waqt li l-isem tal-varjetà Georgina variabilis ġej minn isem il-botaniku Russu Georgi. Din il-pjanta daħlet fl-Ewropa fis-sena 1789, f'Madrid, fi Spanja. Din il-pjanta ġiet ikkultivata l-ewwel darba fil-beraħ minn Wedgeward, li kien espert tal-ġonna Ingliżi fis-sena 1908. Sas-sena 1918 kienu ġà nkisbu 150 varjetà ta' din il-pjanta. Il-lum hawn mat-3.000 varjetà ta' dalji.

TJUR U FNIEK. — Kull min irabb[illegible] t-tjur u l-fniek għandu jqis illi dawn l-annimali ma jgħaddux mingħajr provvista ta' ilma safi u frisk kuljum. Il-bajd fih perċentaġġ kbir ta' ilma u għalhekk tjur imħollija bla ilma jaqtgħu l-produzzjoni tal-bajd. Kull min iħalli l-fniek mingħajr ilma jkun qed iwettaq krudeltà bla ħtieġa. Hija ħrafa kbira li l-fniek ma jixorbux.

QATT MA TAF BIŻŻEJJED. — Il-biċċa l-kbira ta' dawk li ma jafu xejn qatt ma jħabblu rashom biex isiru jafu xi ħaġa u minn fuq tismagħhom igħidu li huma jafu biżżejjed u ħadd mhu se[illegible] jgħallimhom. Bil-maqlub ta' dan, dawk li jafu xi ħaġa jfittxu li jsiru jafu iżjed u mbagħad dawk li tassew huma esperti fis-sengħa tagħhom, tarahom dejjem jagħarblu l-affarijiet, jesperimentaw u jistudjaw b'kull għamla ta' studju biex iżidu t-tagħlim tagħhom. Ħafna bdiewa l-anqas biss jisimgħu x-xandira tal-biedja li ssir apposta għalihom kull nhar ta' Ħadd, fit-8.30 a.m. Kull bidwi li ma jismax din ix-xandira jkun qed iwettaq ħaġa tassew assurda.

LAQQAM DEJJEM. — Waslu x-xhur tas-sħana u magħhom il-mess tal-majjali. Laqqam il-majjali tiegħek biex tħarishom mill-mard sakemm jaslu għall-qatla. Mas-sħana wkoll il-majjali jistgħu jrabbu d-dud taħt widnejhom u fl-irqiq tal-koxox. Dan tista' teqridulhom billi togħrokhom darba fil-ġimgħa b'xi preparat apposta bħalma huwa l-Petroleum jelly. Iddiżinfetta tajjeb ukoll l-imqawel li fihom ikunu mitluqa dawn l-annimali.

L-IMNARJA

L-AKBAR GHORS TAL-BIDWI MALTI

FIŻ-ŻMENIJIET tal-qedem, il-festa ta' l-IMNARJA kienet aktarx ta' l-akbar għors għall-bidwi ta' artna, li wara sena taħbit u ħidma kien jitla' huwa u l-familja tiegħu taħt id-dell tas-siġar sbieħ u għoljin li hemm fil-ġonna tal-Buskett, sabiex jitpaxxa bl-aħjar li jkun kiseb li jtellgħu għall-wirja li ssir f'dak il-jum.

L-Imnarja baqgħet infilsata sewwa fit-tradizzjoni li għandu f'demmu l-poplu Malti. Il-lum il-festa mhux talli ma ċkienetx iżda talli kull sena qed tikber u tikber aktar. Il-mezzi tat-trasport għenu biex l-Imnarja tiżboq, għan-nies li jmorru jżuruha, lil kull festa oħra li ssir f'artna. Poplu minn kull naħa ta' Malta jitla' fil-ġonna tal-Buskett sabiex jintefa' f'divertiment tal-għaġeb taħt is-siġar, fost il-kant u l-għana u qalb ir-rieħa ta' ħdura u ta' fjuri.

Il-ħidma li twettaq is-Soċjetà Agrarja biex din il-festa tkompli tikber tista' tgħid li tkun ilha sejra matul is-sena kollha. Il-premijiet dejjem jiżdiedu, xi ħaġa ġdida jivvintaw dejjem biex jiġbdu nies aktar. Il-poplu mistenni li jgħin ukoll billi joffri xi premju għal xi prodott jew ħaġ'oħra speċjali u biex il-poplu jkompli dejjem jitħajjar aktar li meta jkollu xi ħaġa speċjali "itellagħha għall-Imnarja".

Dawk li jixtiequ jgħinu jew iridu tagħrif aktar dwar din il-festa kbira jistgħu javviċinaw lin-Nutar Frendo Randon, 222, Triq il-Merkanti — Valletta.

NASES GHAD-DUBBIENA TAL-FROTT

Id-Dubbiena tal-Frott, f'Malta taħkem is-sena kollha u ma' tul ix-xhur li ġejjin tattakka l-Ħawħ, Nuċiprisk, Bajtar, Lanġas, Tuffieħ, Tin, Bajtar tax-Xewk u LARINĠ. — Għall-qerda ta' din id-Dubbiena tal-frott hemm in-NASES li jitqiegħed fihom il-mediċina CLENSEL. Issibu tixtruhom minn għand:—

M.C. BORG CARDONA
145, Triq San Kristofru, il-Bela,
ħdejn il-Knisja tas-Sagramentini.
(Tel. Valletta 3154).

GHALL-BIEDJA U ĠONNA

Imqassijiet u għodod tal-Ġonna u tar-raba'; Pompi famużi tal-bexx; Mediċini kontra l-mard u dwied, nemel, buħarrat, bumelliesa, bebbux u bugħarwien; Raffja u spag aħdar għar-rbit tal-pjanti u għat-tilqim; Marelli tal-ħajt għall-insib; Tikketti li ma jispiċċawx. Kull ma jinħtieġlek għall-ġnien jew raba' tinqeda mill-aħjar jekk tmur:—

MALTA SEEDS LTD.
VILLA CHELSEA,
16, Triq il-Knisja l-Qadima,
Birkirkara.

HANUT GHAR-RABA' u ĠONNA
FUQ IL-PARAPETT tat-Teatru Rjal,
South Street — Valletta,
(quddiem tal-bicycles).

NITRAT NATURALI TAĊ-CHILI

"CHAMPION BRAND"

Huwa d-DEMEL li fih is-sustanzi kollha meħtieġa li għandu bżonn ir-raba'. Isaħħaħ il-pjanti. Ikattar l-uċuħ. DEMEL li jista' jitferrex fuq wiċċ il-ħamrija u jagħmel ġid kbir mingħajr ma jintilef xejn mill-valur tiegħu.

Minn 98 sa 99 fil-mija pur u 100 fil-mija effiċjenti.

JINBIEGĦ KULLIMKIEN.

Aġenti: **ALEXANDER SANT, 870, Triq Irjali — Il-Ħamrun.**